

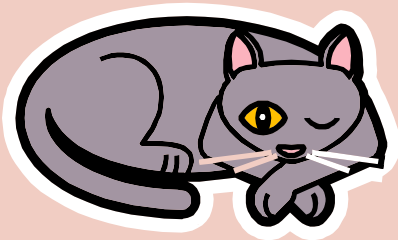
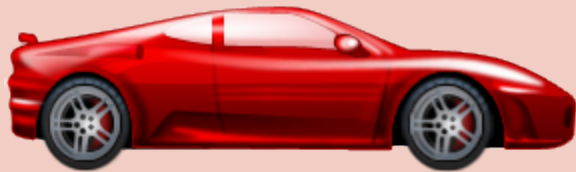
Svensk grammatik

ORDKLASSER

SUBSTANTIV

Substantiv är namn på ting, till exempel boll och ring.

Substantiv är ord för t.ex.

Saker: stol, boll, penna

Människor, djur, växter: ballerina, häst, ros

Känslor och tillstånd: lycka, glädje, fred

Egennamn: Gösta, Lomma, Östersjön

Ämnen: guld, luft, vatten

Tid och mått: timme, eftermiddag, juli, meter

Egennamn – STOR BOKSTAV

Egennamn stavas alltid med stor bokstav.

Namn: Astrid Lindgren, Brunte, Fido

Allt i kartboken: Sverige, Höje å, Malmö

Företag/föreningar: Volvo, Konsum, Malmö IF

Konkret och abstrakt

Substantiv vi kan se eller ta på är **konkreta**.

T.ex. katt, bok, cykel, sol, gata

Substantiv vi **inte** kan se eller ta på är **abstrakta**.

T.ex. kärlek, frihet, fred, lycka, sorg, hat

Numerus - antal

Singular – en/ett

en *katt*
en *bil*

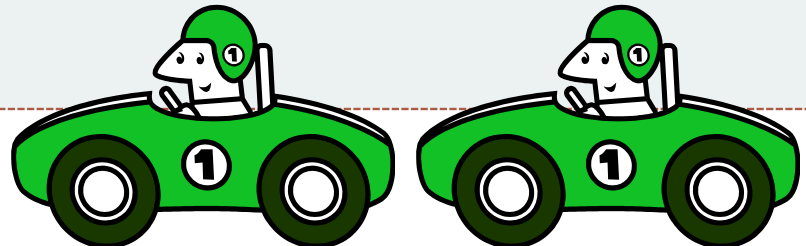
ett *hus*
ett *bord*

Plural – flera

flera *katter*
flera *bilar*

flera *hus*
flera *bord*

Bestämd och obestämd form

Obestämd form

vilken som helst

en bil

flera bilar

ett hus

flera hus

Bestämd form

en speciell

den bilen

de bilarna

det huset

de husen

Stam och ändelser

bil-ar-na-s

Stam
ändelse

ändelse

ändelse

Singular
Obestämd
form

Plural
Obestämd
form

Plural
Bestämd
form

Genitiv

Kasus

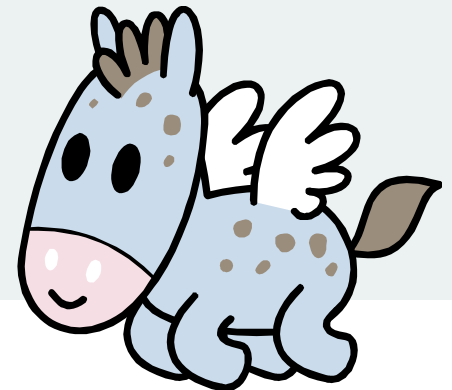

a) **Genitiv:** när man äger något, slutar alltid på **s**

*hästens***s** vingar, *mormors***s** bullar, *Kalles***s** kaviar

b) **Grundform:** alla andra substantiv

häst, hästen, hästar, hästarna

Genus – kön/sort

N-ord: ord man sätter *en* framför

en stol, *en* hund, *en* bil

T-ord: ord man sätter *ett* framför

ett hus, *ett* bord, *ett* träd

ADJEKTIV

Adjektiv beskriver substantiv.

Adjektivtratten

En...

glad pigg gul
arg prickig
häftig
död söt
rutten
stor
ful

...fisk.

substantiv

adjektiv

Adjektivets komparation

Adjektivet kan kompareras (böjas) på tre sätt.

1. Regelbunden komparation
2. Oregelbunden komparation
3. Komparation med mer och mest

1. Regelbunden komparation

Vid regelbunden komparation hänger man på ändelserna –**are** och –**ast**.

Positiv

Komparativ

Superlativ

glad

glad**are**

glad**ast**

snygg

snygg**are**

snygg**ast**

stark

stark**are**

stark**ast**

2. Oregelbunden komparation

Vid oregelbunden komparation förändras hela ordet.

Positiv

stor
gammal
liten

Komparativ

större
äldre
mindre

Superlativ

störst
äldst
minst

3. Komparation med mer och mest

Ord som är väldigt långa eller slutar på -d måste man komparera med **mer** och **mest**.

Positiv

skadad
komplicerad

Komparativ

mer skadad
mer komplicerad

Superlativ

mest skadad
mest komplicerad

Hur komparerar du?

Följande adjektiv är lite kluriga att komparera.

Varför?

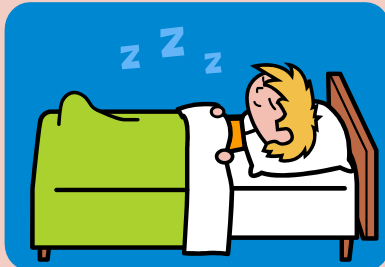
tyst
död
orange

VERB

Verb talar om vad någon gör eller vad som händer.

Huvudverb och hjälpverb

Jag **målar**.

Sara **badade**.

Björnen **sover**.

Mormor **bakar**.

Stina **sjöng**.

Jag **har** målat.

Sara **ska** bada.

Björnen **måste** sova.

Mormor **kan** baka.

Sara **vill** sjunga.

Huvudverb och hjälpverb

En del verb kan vara både huvudverb och hjälpverb beroende på i vilken mening de står.

Jag **har** en bok. **har** = **huvudverb**

Jag **har** målat. **har** = **hjälpverb**

Huvudverb och hjälpverb

Huvudverbet och hjälpverbet står inte alltid bredvid varandra, så se upp.

Ska du följa med på bio?

Infinitiv – ”att-formen”

Infinitiv är grundformen av ett verb. Den formen använder man när man ska slå upp verbet i en ordbok. Man kan alltid sätta ”att” framför ett verb i infinitiv.

att läsa, **att** cykla, **att** handla, **att** sova,
att...

Tema

Verbet har tre temaformer.

Infinitiv

måla
prata
gå
hoppa
cykla

Imperfekt

målade
pratade
gick
hoppade
cyklade

Supinum

målat
pratad
gått
hoppad
cyklat

Svaga, starka och oregelbundna verb

Man delar in verben i tre grupper efter hur de böjs när man tar tema på dem.

1. Svaga verb
2. Starka verb
3. Oregelbundna verb

1. Svaga verb

På svaga verb förändras inte ordstammen när man böjer ordet. Man lägger bara till ändelser.

Infinitiv

Imperfekt

Supinum

måla

målade

målat

prata

pratade

pratat

baka

bakade

bakat

hoppa

hoppade

hoppat

cykla

cyklade

cyklat

2. Starka verb

När man böjer starka verb ändras vokalen i ordstammen. Det kallas avljud.

Infinitiv

bita
springa
bära

Imperfekt

bet
sprang
bar

Supinum

bitit
sprungit
burit

3. Oregelbundna verb

Oregelbundna verb är verb som inte stämmer in på något av de andra sätten.

Infinitiv

se
skilja
stödja

Imperfekt

såg
skiljde
stödde

Supinum

sett
skilt
stött

Tempus = tid

Tempus talar om när någonting händer.

Gabbi målar en tavla.

Kalle målade inte.

Louise har målat.

Kim hade målat.

Sofia ska måla.

Presens

Imperfekt

Perfekt

Pluskvamperfekt

futurum

a) Presens – nu...

Presens berättar vad någon gör eller vad som händer just nu.

Kalle skriver.
Hanna hoppar.
Lina leker.

Imperfekt – igår...

Imperfekt talar om vad någon gjorde eller vad som har hänt.

Kalle skrev.
Hanna hoppade.
Lina lekte.

Perfekt – har ...

Perfekt talar om vad som har hänt eller vad någon har gjort.

Kalle har skrivit.
Hanna har hoppat.
Lina har lekt.

Obs! Perfekt består av både huvudverb och hjälpverb.

Pluskvamperfekt – hade...

Pluskvamperfekt talar om vad som hade hänt eller vad någon hade gjort.

Kalle **hade skrivit**.
Hanna **hade hoppat**.
Lina **hade lekt**.

Obs! Pluskvamperfekt består av både huvudverb och hjälpverb.

Futurum – ska...

Futurum talar om vad som ska hända eller vad någon kommer att göra.

Kalle **ska skriva**.

Hanna **kommer att hoppa**.

Lina **ska leka**.

Obs! Futurum består både av huvudverb och hjälpverb.

Tema och tempus

Vi använder temaformerna för att bilda olika tempus.

Krångligt?

Kolla!

Infinitiv
baka

Imperfekt
bakade

Supinum
bakat

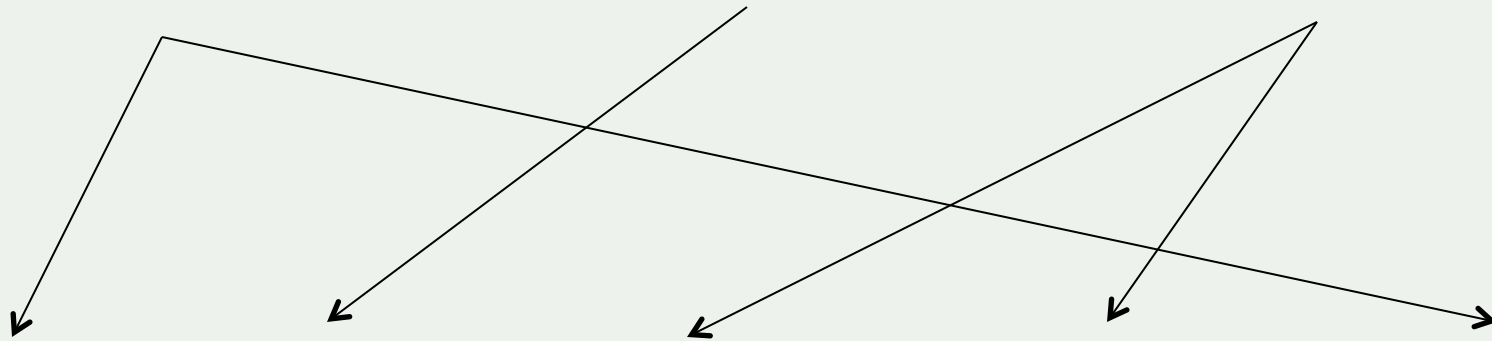
Presens
bakar

Imperfekt
bakade

Perfekt
har bakat

Pluskvamperfekt
hade bakat

Futurum
ska baka

PRONOMEN

Pronomen betyder "istället för substantiv". Vilka ord kan du ersätta följande substantiv med?

stjärngossen
adventsljusstaken
tärnan
pepparkakshuset
tomtarna

Personliga pronomen

Singular			Plural	
	subjektsform	objektsform	subjektsform	objektsform
1:a pers	jag	mig	vi	oss
2:a pers	du	dig	ni	er
3:e pers	han, hon den, det	honom, henne, den, det	de	dem

Subjektsform och objektsform

Subjektsform används om pronomet är subjekt (den som gör något) i satsen.

Objektsform används om pronomet är objekt i satsen.

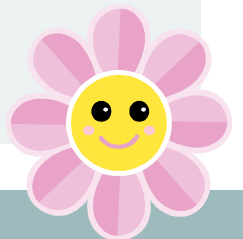
Jag köper en blomma till *dig*.

s p o

↑ ↑

subjekt objekt

Här är *jag* subjekt (alltså den som gör något) . *Dig* är objekt (den som är passiv).

De eller dem?

När vi talar säger vi ofta *dom*, oavsett om vi menar de eller dem. Därför har många har svårt att veta när man ska skriva de eller dem. Det finns tre knep.

1. Jämför med engelskans they (de) och them (dem).
2. Lär dig ta ut subjekt och objekt. Vid **subjekt** skriver du **de** och vid **objekt** skriver du **dem**.
3. Jämför med vi och oss. Om man säger **vi** skriver du **de** och om du säger **oss** skriver du **dem**.

ADVERB

Adverb är bestämningar till verb, adjektiv eller ett annat adverb. De anger **tid**, **plats** eller **sätt**.

NÄR?

VAR?

HUR?

Tidsadverb

Tidsadverb svarar på frågan **NÄR**.

När? nu, då, alltid, redan, strax, sällan ibland ...

Även ordet *när* är ett adverb.

Rumsadverb

Rumsadverb svarar på frågan **VAR**.

Var? här, där, ute, hemma, hit, dit, vart, borta...

Även frågeordet *var* är ett adverb.

Sättsadverb

Sättsadverb svarar på frågan **HUR**.

Hur? bra, dåligt, sakta, suveränt, superbra...

Även frågeordet *hur* är ett adverb.

Slasktratt

De flesta små konstiga ord som man inte kan placera är adverb.

kanske

alltså

inte

tyvärr

nämligen

mycket

knappast

nog

Pluralprovet

Ibland är det svårt att veta om ett ord är ett adjektiv eller ett adverb. Då kan man testa med pluralprovet.

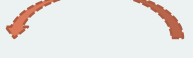
Adjektiv böjs efter substantivet.

Bilen är snabb.

Bilarna är snabba.

Adverb böjs inte efter substantivet.

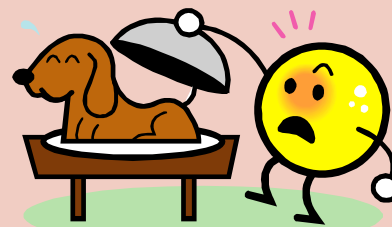

Bilen kör snabbt.

Bilarna kör snabbt.

PREPOSITIONER

Prepositioner är små korta ord som berättar om läge och riktning.

Exempel på prepositioner

på	under	över	genomvid	mellan
av	bland	till	ovanför	utanför
om	inuti	före	framför	för
åt	efter	hos	innanför	från
ur	bakom	mot	bredvid	med

BINDEORD

Konjunktioner och subjunktioner binder samman ord och satser.

Kalle åker skridskor **och** Moa spelar hockey.

Vill du ha te **eller** kaffe?

Micke ser på tv **innan** han ska sova.

Konjunktioner

Konjunktioner binder samman satser eller satsdelar av samma slag.

De vanligaste är: *och, eller, men, fast, ty, för*

Hon åt inte **fast** hon var hungrig.
huvudsats huvudsats

Subjunktioner

Subjunktioner inleder bisatser.

De vanligaste är: **att, om, så att, innan, eftersom, medan, därför att, för att...**

Han övade på dansstegen **eftersom** han hade uppvisning imorgon.